

Informatie over kwetsend taalgebruik, 10 vragen

1. Vloeken? Wat is dat?

Door te vloeken geven mensen uiting aan gevoelens van teleurstelling, pijn, schrik, verbazing, verwondering of frustratie. Het is een emotionele ontlading, een vorm van primitieve communicatie, vergelijkbaar met grommen, zegt een taalkundige. Elk mens heeft de behoefte om zich af te reageren als het tegenzit of als hij boos is. Lelijke woorden borrelen dan vaak als eerste op. Door vloeken hopen mensen hun frustraties of boosheid kwijt te raken.

Vloeken is per definitie onbeleefd. Stel, je bent op bezoek bij de koningin en struikelt over het hoogpolige vloerkleed. Dan zul je wel uitkijken met wat je zegt.

2. Vloeken is dus een puur menselijke emotie. Daar kun je toch niets op tegen hebben?

Vloeken is een uitlaatklep om je negatieve emoties te uiten. Maar vaak gebeurt dat ten koste van anderen. Je zadelt omstanders op met een portie onbeheerste taal. Daar hebben zij niet om gevraagd. Het is zoiets als je eigen vuilniszak in de tuin van je buurman zetten.

3. Vloeken behoort toch tot de vrijheid van meningsuiting?

In een beschaafd land als Nederland proberen we zoveel mogelijk rekening te houden met elkaars opvattingen en gevoelens. We hebben afgesproken niet te discrimineren, niet te beledigen en elkaar niet moedwillig te kwetsen. Schelden is beledigend en vloeken waarin de naam van God voorkomt is kwetsend voor gelovige medemensen.

4. Welke woorden bestempelen we als ruwe taal?

Ruwe taal heeft meestal te maken met dingen waar je eigenlijk voorzichtig mee moet omgaan. Als je boos bent, roep je niet zo snel *madeliefje*, maar komt er een *lelijk* woord naar buiten. Lelijke woorden hebben te maken met *ziektes*, *handicaps*, *afkomst of het geloof* van mensen. Een vloek krijgt emotionele kracht als er woorden worden gebruikt uit de taboesfeer. Als iets niet mag, verdubbelt het de verleiding om het tóch te doen. Het roepen van woorden die eigenlijk niet kunnen, geeft de vloeker een kick, een stoer gevoel.

5. Maar de meeste mensen vloeken onbewust. Dat valt ze toch niet kwalijk te nemen?

Voor sommige mensen is vloeken inderdaad een gewoonte geworden. Vloeken gebeurt vaak gedachteloos. Misschien is het goed om te bedenken dat bijna driekwart van de mensen in ons land zich ergert aan vloeken, of zich er pijnlijk door getroffen voelt. Vloeken is dus een slechte gewoonte. Je gebruikt deze woorden misschien zonder je af te vragen wat ze precies betekenen en welk effect ze hebben op mensen om je heen.

Voorbeeld: Toen een kind een voetbal door de ruit van de burenschopte, was het eerste wat hij zei: 'Ik deed het niet expres'. Maar zijn moeder gaf hem - terecht - een standje. Zoiets is het ook bij vloeken en schelden. Het gebeurt misschien niet met opzet, maar kan wel degelijk schade veroorzaken.

6. Zijn er verschillende soorten vloeken?

Met enige voorzichtigheid zou je vloeken kunnen indelen in verschillende soorten.

De minst erge vorm noemen we wel schuttingtaal of straattaal, (bijv. *kut*). Meestal is deze taal niet op iemand gericht. Erger wordt het als je bewust anderen uitscheldt. Nog erger als deze scheldwoorden te maken hebben met ziektes, handicaps of met de naam van God. Daarmee kwets je anderen.

7. Wat is vloeken precies?

Het woord *vloek* is in de afgelopen tijd afgezwakt. Een vloek is voor de meeste mensen een ongepast woord. Maar een *vloek* kan ook een zware lading hebben. Denk aan *vervloeking* of het werkwoord *vervloeken*. Dan wordt er een zeer negatieve wens uitgesproken. Vaak wordt daarbij ook een hogere macht aangeropen. Bijvoorbeeld: *God mag je straffen*. De *vloek* is het tegenovergestelde van de *zegen*.

Gelovigen verstaan onder vloeken het misbruiken van Gods naam. Zij vinden dat heel erg omdat God het in de Tien Geboden verboden heeft om Zijn naam te misbruiken. Bovendien is de naam van God en Jezus voor hen zo waardevol, dat ze verdriet ervaren als die naam slordig gebruikt wordt.

8. Is vloeken en schelden hetzelfde?

Voor veel mensen is vloeken en schelden ongeveer hetzelfde. Toch is er wel verschil. Een uitleg kan zijn: Vloeken is gericht op jezelf, het uiten van emoties. Schelden is gericht op de ander. Een andere uitleg is. Schelden is anderen pijn doen met woorden. Vloeken is de naam van God op een verkeerde manier gebruiken.

9. Is het vloeken af te leren?

‘Vloeken is aangeleerd, word geen naprater’ lees je op borden van de stichting Bond tegen vloeken. Ook het gedrag is aangeleerd. Maar als dat zo is, is er ook ander gedrag aan te leren, namelijk van het *niet vloeken*. In plaats van een vloek kun je ook *ieks*, *oeps*, *help*, *nou zeg of au* roepen. Het beste is het nog om jezelf te beheersen of op een andere manier je boosheid te uiten.

10. Wat moet je doen als je toch vloekt?

Bedenk dat woorden die eenmaal gesproken zijn, niet eenvoudigweg te *deleten* zijn. Besef ook dat lelijke woorden behoorlijk zwaar wegen. Tegenover één negatief woord moeten minstens zeven positieve woorden staan om de balans te herstellen. Gelukkig zijn mensen in staat om met zorgvuldig gekozen woorden breuken te herstellen.

Mocht het misgaan, vergeet dan dus niet om *sorry* te zeggen. En heb je gevloekt met de naam van God, vergeet dan ook niet om Hem om vergeving te vragen.

